

ПРЕЗИДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ № 334

м. Київ

“ 15 ” 07 2026 р.

Про затвердження Порядку конкурсного відбору журналів НАН України та рукописів творів для підготовки та випуску видавничої продукції НАН України за бюджетні кошти в межах Цільової комплексної програми НАН України «Трансформація науково-видавничого комплексу НАН України в умовах війни і повоєнних змін у контексті впровадження європейських ініціатив відкритої науки» (2026—2030)

З метою упорядкування підготовки та випуску видавничої продукції НАН України в межах Цільової комплексної програми НАН України «Трансформація науково-видавничого комплексу НАН України в умовах війни і повоєнних змін у контексті впровадження європейських ініціатив відкритої науки» (далі — Програма), започаткованої постановою Президії НАН України від 03.12.2025 № 413 :

1. Затвердити основні напрями підготовки та випуску видавничої продукції НАН України за бюджетні кошти в межах Цільової комплексної програми «Трансформація науково-видавничого комплексу НАН України в умовах війни і повоєнних змін у контексті впровадження європейських ініціатив відкритої науки» (2026—2030) та перелік і засади формування загальноакадемічних видавничих проєктів (серій та ін.), виконання яких передбачено у межах Програми (додається).

2. Затвердити порядок конкурсного відбору журналів НАН України та рукописів творів для підготовки та випуску видавничої продукції НАН України

за бюджетні кошти в межах Програми за напрямом «Наукові видання» (додається).

3. Затвердити положення про Наукову раду Програми (додається).

4. Обов'язки Наукової ради Програми покласти на Науково-видавничу раду НАН України.

5. Вважати таким, що втратило чинність, розпорядження Президії НАН України від 16.09.2021 № 462.

6. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на Науково-організаційний відділ Президії Національної академії наук України.

Президент
Національної академії наук України
академік НАН України

В.о.головного вченого секретаря
Національної академії наук України

Анатолій ЗАГОРОДНІЙ

Олег КУБАЛЬСЬКИЙ

Основні напрями підготовки та випуску видавничої продукції НАН України за бюджетні кошти в межах Цільової комплексної програми НАН України «Трансформація науково-видавничого комплексу НАН України в умовах війни і повоєнних змін у контексті впровадження європейських ініціатив відкритої науки» (2026—2030) та перелік і засади формування загальноакадемічних видавничих проєктів

1. План підготовки та випуску видавничої продукції НАН України формується за двома напрямками — «наукові видання» та «енциклопедичні видання».

2. Напрямок «Енциклопедичні видання» передбачає, що:

2.1. Енциклопедичні проєкти, розпочаті до затвердження Програми на виконання рішень Уряду України (Енциклопедія сучасної України, Словник української мови), не беруть участі у конкурсному відборі. Установи-виконавці таких проєктів подають пропозиції на наступний рік, що включають пояснювальну записку, планову калькуляцію кошторисної вартості робіт з розрахунками витрат за статтями на плановий рік.

Фінансування таких проєктів здійснюється за договорами з метою координації та контролю за виконанням цих проєктів.

2.2. Асигнування установі-виконавцю надаються НАН України як головним розпорядником бюджетних коштів шляхом розподілу відкритих асигнувань на реєстраційні рахунки загального фонду Державного бюджету України, відкриті в органах Державної казначейської служби України, згідно з помісячним планом асигнувань установи-виконавця в межах фактично відкритих асигнувань відповідно до мережі установ та організацій НАН України.

2.3. Нові пропозиції за напрямом «Енциклопедичні видання» подаються на розгляд Наукової ради Програми відповідно до постанови Президії НАН України від 19.12.2018 № 340 (зі змінами) як програмно-цільова або конкурсна тематика НАН України.

3. Напрямок «Наукові видання» передбачає, що:

3.1. У межах напрямку виконуються такі видавничі проєкти НАН України: «Наукова книга», «Наукова книга. Молоді вчені», «Вибрані праці дійсних членів (академіків) НАН України», «Українська наукова книга іноземною мовою», «Наукові переклади»; серії: «Наука для всіх», «Бібліобібліографія вчених НАН України», «Видатні вчені»; Довідкові видання та методична література; Фахові словники; Програма підтримки журналів НАН України.

Виконавцем зазначених у цьому пункті проєктів є ВД «Академперіодика» НАН України відповідно до постанови Президії НАН України від 02.01.2024 № 398.

Відбір журналів та рукописів творів здійснюється на конкурсних засадах в порядку, що затверджується Президією НАН України.

3.2. Проєкт «Наукова книга» передбачає підготовку та випуск оригінальних (раніше не опублікованих) творів працівників НАН України (або працівників НАН України у співавторстві зі співробітниками наукових установ іншого відомчого підпорядкування чи закладів вищої освіти).

3.3. Проєкт «Наукова книга. Молоді вчені» передбачає підготовку та випуск оригінальних (раніше не опублікованих) рукописів видань молодих вчених — працівників установ НАН України.

3.4. Проєкт «Українська наукова книга іноземною мовою» передбачає видання оригінальних творів працівників НАН України англійською та іншими світовими мовами з метою ефективнішого представлення світовій спільноті досягнень вітчизняної науки.

3.5. Проєкт «Наукові переклади» передбачає підготовку та випуск наукових монографій (зарубіжної літератури, виданої за кордоном), перекладених і підготовлених до оприлюднення співробітниками НАН України з метою ознайомлення наукової спільноти України з досягненнями світової науки.

3.6. Серія «Наука для всіх» — загальноакадемічна науково-популярна книжкова серія, покликана у доступній популярній формі ознайомлювати читачів із видатними досягненнями науки у різних галузях. Передбачає випуск оригінальних (раніше не опублікованих) видань науковців працівників НАН України.

3.7. Проєкт «Вибрані праці дійсних членів (академіків) НАН України» передбачає підготовку та випуск вибраних праць дійсних членів (академіків) Національної академії наук України до їхніх ювілейних дат до Проєкту, починаючи з 70-ти років від дня народження. Пропозиція стосовно участі у конкурсі має бути подана не пізніше ніж за рік до ювілейної дати та не пізніше 1 жовтня року, що передує року ювілею.

3.8. Серія «Біобібліографія вчених НАН України» — загальноакадемічна книжкова серія, що передбачає видання робіт, присвячених видатним вченим — дійсним членам НАН України з метою відобразити внесок провідних українських вчених у розвиток вітчизняної і світової науки, сприяти пропаганді їх діяльності. Питання про видання робіт, присвячених вченим — членам-кореспондентам НАН України, кожного разу розглядається окремо. Роботи видаються до ювілейних дат дійсних членів (академіків) НАН України, починаючи з 60-річчя від дня народження вчених відповідно до постанови Президії НАН України. Президія НАН України ухвалює постанову про видання роботи на підставі рішення Бюро Науково-видавничої ради НАН України, яка виносить його за пропозицією Бюро відповідного відділення НАН України. Питання про видання роботи з метою увічнення пам'яті академіка НАН України розглядається Президією НАН України окремо. Пропозиції про видання роботи за поданням установи, де працює чи працював учений, відповідне відділення

НАН України надає до Науково-видавничої ради НАН України (далі — НВР НАН України) не пізніше ніж за рік до ювілейної дати та не пізніше 01 жовтня року, що передує року ювілею.

Рукопис роботи готують співробітники установ, де працює чи працював вчений, відповідно до державних стандартів з питань видавничої справи.

Серійне видання складається з таких обов'язкових розділів: нарис про життя та діяльність вченого; найважливіші дати життя та діяльності вченого; література про життя та діяльність вченого; перелік дисертаційних робіт, захищених під керівництвом / за наукового консультування вченого; хронологічний показник друкованих праць вченого з короткою передмовою укладачів. Інші розділи (перелік опонованих робіт, рецензій на твори вченого, перелік патентів, іменний показник) можуть бути надані за бажанням укладачів.

3.9. Серія «Видатні вчені» передбачає підготовку і видання книг за окремим рішенням Президії НАН України до ювілейних дат. Відділення НАН України, де працює чи працював учений, надає відповідну пропозицію до НВР НАН України не пізніше ніж за рік до ювілейної дати та не пізніше 01 жовтня року, що передує року цієї дати.

3.10. Монографічні, довідкові видання та методична література передбачає підготовку та випуск оригінальних (раніше не опублікованих) рукописів видань працівників НАН України, які становлять значний інтерес для фахівців певної галузі або вводять до наукового обігу нові документи, твори тощо.

3.11. Фахові словники передбачають підготовку та випуск оригінальних (раніше не опублікованих) рукописів видань працівників НАН України, підготовлених з метою розвитку, осучаснення, унормування й упорядкування наукової термінології.

3.12. «Програма підтримки журналів НАН України» спрямована на забезпечення належного представлення у світі вітчизняних наукових журналів та розміщених у них статей шляхом надання науково-методичної, консультаційної та фінансової підтримки науковим журналам НАН України (далі — журнали) для дотримання ними графіку виходу у межах року і забезпечення високої якості редакційно-видавничого опрацювання, поліграфічного виконання, системи ідентифікації наукових статей. До програми мають право увійти журнали, які видаються державною та/або англійською мовами та відповідають вимогам до наукових фахових видань України (отримали категорії А та Б). За окремим рішенням НВР НАН України до Програми можуть бути включені інші суспільно значущі та науково-популярні видання.

У межах Програми можуть бути виконані такі види робіт:

- розробка художньо-технічного оформлення та шаблону журналу;
- редагування текстів статей українською мовою, затверджених до опублікування;
- перевірка на наявність некоректних текстових запозичень та використання ІІІ;

- переклад та/або редагування текстів англійською мовою;
- виготовлення оригінал-макетів усіх номерів журналу;
- виготовлення призначеної для безкоштовного розповсюдження частини тиражу;
- надання цифрових ідентифікаторів об'єкта DOI.

4. Видавничий дім «Академперіодика» НАН України не пізніше 01 листопада укладає проєкти планів підготовки та випуску видавничої продукції НАН України за бюджетні кошти з зазначенням необхідного фінансування кожного видання і подає їх на розгляд НВР НАН України.

На підставі подання НВР НАН України вказані плани, а також зміни параметрів видань у межах планів (корегування назв, обсягу, тиражу, вартості), щорічно затверджуються відповідними рішеннями Президії НАН України.

З метою координації та контролю за виконанням цих проєктів ВД «Академперіодика» НАН України укладає з НАН України відповідні договори.

Асигнування ВД «Академперіодика» НАН України надаються НАН України як головним розпорядником бюджетних коштів шляхом розподілу відкритих асигнувань на реєстраційні рахунки загального фонду Державного бюджету України, відкриті в органах Державної казначейської служби України, згідно з помісячним планом асигнувань установи-виконавця в межах фактично відкритих асигнувань відповідно до мережі установ та організацій НАН України.

Порядок
конкурсного відбору журналів НАН України та рукописів творів
для підготовки та випуску видавничої продукції НАН України
за бюджетні кошти в межах Цільової комплексної програми НАН
України «Трансформація науково-видавничого комплексу НАН України в
умовах війни і повоєнних змін у контексті впровадження європейських
ініціатив відкритої науки» (2026—2030)
за напрямом «Наукові видання»

1. Загальна частина

Цей порядок визначає процедуру конкурсного відбору журналів НАН України та рукописів творів, що плануються до підготовки та випуску як видавнича продукція НАН України за бюджетні кошти в межах Цільової комплексної програми НАН України «Трансформація науково-видавничого комплексу НАН України в умовах війни і повоєнних змін у контексті впровадження європейських ініціатив відкритої науки» (далі — Програма).

Для цілей цього Порядку до видавничої продукції належать журнали НАН України, до складу засновників чи співзасновників яких НАН України входить як юридична особа, а також наукові і науково-популярні твори (колективні й одноосібні монографії, словники, енциклопедії, довідкові видання), які пройшли процедуру подвійного наукового рецензування та рекомендовані до друку вченою радою наукової установи НАН України.

Цей Порядок розроблений відповідно до концепції Цільової комплексної програми НАН України «Наукові основи функціонування та забезпечення умов розвитку науково-видавничого комплексу НАН України» на 2021—2025 роки», затвердженої постановою Президії НАН України від 03.12.2025 № 413.

Підготовка та випуск видавничої продукції НАН України за бюджетні кошти в межах Програми спрямовані на:

- отримання високоякісного наукового видавничого продукту, виготовленого на сучасному рівні і з дотримання вимог до академічної доброчесності;
- якнайширше представлення результатів вітчизняних наукових досліджень у сучасній доступній світовій науковій спільноті формі;
- збільшення кількості видань іноземними мовами, які поширювали б у світі знання про Україну, формування позитивного іміджу держави, підвищення її престижу в світі;

— суттєве зростання присутності наукових видань НАН України у міжнародних базах даних, системах цитування наукової літератури та відкритому доступі;

— забезпечення високого професійного рівня редакційно-видавничої підготовки видань, перевірки на наявність некоректних текстових запозичень та використання штучного інтелекту;

— забезпечення доступу до сучасних наукових здобутків у фахових перекладах визначних видань державною мовою;

— поповнення бібліотечних фондів України, випуск соціально значущих видань для наповнення національного інформаційного простору, збереження інформаційного, освітнього та культурного рівня українського суспільства.

Конкурс може відбуватись з використанням відповідного інформаційно-комунікаційного ресурсу.

2. Порядок проведення конкурсу

Науково-видавнича рада (НВР) НАН України щороку оголошує конкурс, для чого оприлюднює відповідний інформаційний лист на офіційних вебсайтах Національної академії наук України і НВР НАН України.

Після оголошення відділення НАН України доводять умови конкурсу до всіх наукових установ НАН України — потенційних виконавців не пізніше, ніж за 30 днів до закінчення терміну подання рукописів.

Конкурс відбувається у два етапи.

Перший етап (15 вересня — 01 жовтня року, що передуює року підготовки і випуску відповідної продукції). Він передбачає оцінювання наукової та/або соціальної значущості видання у відділеннях НАН України.

Установи НАН України, які є співзасновниками журналів НАН України, або ті, в яких підготовлено рукопис (авторський оригінал) твору, протягом року, але не пізніше 15 вересня поточного року, подають свої пропозиції на розгляд до відповідного відділення НАН України з метою здійснення конкурсного відбору для підготовки та випуску за бюджетні кошти.

Конкурс у відділеннях НАН України відбувається у такому порядку:

— інформування установ відділення НАН України щодо оголошеного конкурсу;

— створення конкурсної комісії;

— проведення наукової експертизи журналів НАН України і рукописів творів, наданих установами НАН України;

— конкурсний відбір журналів НАН України і рукописів творів;

— затвердження рішення конкурсної комісії стосовно журналів НАН України та рукописів творів, відібраних за конкурсом.

У кожному відділенні НАН України створюється окрема конкурсна комісія, склад якої та положення про яку затверджується рішенням Бюро відділення НАН України.

Відділення НАН України до 01 жовтня поточного року здійснює розгляд та оцінювання журналів НАН України і рукописів творів, поданих учасниками. Рішення щодо рекомендування творів для підготовки і випуску в межах Програми затверджує Бюро відділення НАН України. Матеріали роботи конкурсної комісії зберігаються у відповідному відділенні.

Не пізніше 01 жовтня поточного року відділення НАН України передають усі допущені до участі у другому етапі конкурсного відбору журнали НАН України і рукописи творів до ВД «Академперіодика» НАН України.

Другий етап передбачає оцінювання ступеня підготовки рукописів.

ВД «Академперіодика» НАН України протягом 1 місяця:

— здійснює розгляд журналів НАН України і редакторську апробацію поданих рукописів творів, зокрема перевірку на наявність текстових запозичень та використання ШІ;

— укладає планові кошториси на підготовку та випуск кожного твору, який успішно пройшов апробацію та перевірку, і не пізніше 01 листопада поточного року передає власні висновки разом із копіями рецензій і рішеннями бюро відділень НАН України на розгляд НВР НАН України.

НВР НАН України, виходячи з отриманих матеріалів і обсягів виділеного фінансування, укладає остаточний проєкт плану підготовки та випуску видавничої продукції НАН України на наступний рік і подає його на розгляд Президії НАН України не пізніше 01 грудня поточного року.

3. Вимоги до оформлення наукових видань та порядок їх подання на конкурс

Видавнича продукція НАН України повинна відповідати законам України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», «Про медіа», «Про академічну доброчесність», а також нормативним документам НАН України.

Для участі у конкурсі установи НАН України подають журнали НАН України і рукописи творів, підготовлені відповідно до вимог видавництва НАН України, на електронних носіях.

У разі видання роботи у кількох частинах на конкурс подаються всі частини видання одночасно.

Рукопис твору повинен бути завершеним твором і не може опрацьовуватись автором / авторами, відповідальним редактором, після подання на конкурс.

Під час роботи ВД «Академперіодика» НАН України з авторським оригіналом дозволяється внесення у нього авторських виправлень тільки редакційного характеру.

Для участі у конкурсі наукова установа НАН України — учасник конкурсу має подати відділенню НАН України відповідний комплект матеріалів.

Для журналів НАН України:

- лист-клопотання від установи НАН України;
- витяг з протоколу вченої ради установи НАН України, яким журнал НАН України рекомендовано на конкурс;
- коротку характеристику журналу НАН України (назва державною та/або англійською мовою; мова видання; тематичне спрямування; обсяг, тираж і періодичність; категорія у переліку наукових фахових видань України; адреса вебресурсу);
- перелік послуг, які журнал просить надати у межах виконання Програми.

Для рукописів творів:

- лист-клопотання від установи НАН України;
- витяг з протоколу вченої ради установи НАН України, яким рукопис твору рекомендовано на конкурс;
- три рецензії фахівців (внутрішню і дві зовнішні);
- електронну версію рукопису твору;
- відомості про автора (співавторів) (прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи, посада, науковий ступінь (за наявності), вчене звання (за наявності), цифрові ідентифікатори (ORCID, Scopus ID тощо). У разі подання комплекту конкурсних матеріалів автором (співавторами) подається письмова заява, в якій учасник конкурсу гарантує, що виключне майнове право на використання видання не передано іншим особам;
- контакти відповідальної особи для підготовки рукопису до друку.

4. Спірні питання та конфлікт інтересів

У випадку суттєвої розбіжності оцінок експертів / рецензентів щодо конкретної конкурсної пропозиції (журналу НАН України або рукопису твору) призначається повторна експертиза з залученням інших фахівців.

До експертизи, рецензування, ухвалення рішення щодо участі в Програмі не залучаються головні редактори журналів НАН України та автори рукописів, поданих на конкурс, а також керівники наукових установ НАН України, які їх запропонували, навіть якщо вони є членами Бюро відповідного відділення НАН України.

Підставою для відмови в участі у конкурсі на будь-якому його етапі можуть бути:

- недотримання умов чи порядку проходження конкурсу;
- негативні висновки рецензентів, конкурсної комісії, залучених експертів, НВР НАН України;
- порушення авторами принципів академічної доброчесності;

— недотримання вимог видавництва НАН України.

5. Виконання видавничих проєктів

З метою реалізації Програми, координації та контролю за виконанням видавничих проєктів між ВД «Академперіодика» НАН України та НАН України укладається договір на виконання роботи на відповідний рік.

На підставі цього договору та постанови Президії НАН України, якою затверджено план підготовки випуску видавничої продукції НАН України в межах Програми на відповідний рік, ВД «Академперіодика» НАН України:

— укладає з установою НАН України, що рекомендувала журнал НАН України / рукопис твору до участі в конкурсі, договір на підготовку та випуск видавничої продукції НАН України за бюджетні кошти відповідно до примірного договору, затвердженого Президією НАН України;

— здійснює підготовку, редакційно-видавниче опрацювання, поліграфічне виготовлення тиражу, розповсюдження тиражу з урахуванням особливостей відносин, що виникають у зв'язку з випуском видавничої продукції НАН України за бюджетні кошти і регулюються окремими актами законодавства України, зокрема щодо дотримання авторського права;

— надає повну електронну версію видання установі, що рекомендувала журнал НАН України / рукопис твору до участі в конкурсі;

— забезпечує відкритий доступ до книжкових видань;

— сприяє установам у забезпеченні відкритого доступу до журналів НАН України;

— має право на виготовлення додаткового тиражу видання у паперовому та/або електронному (на спеціалізованому носії та/або для мережевого користування) вигляді за власні кошти (кошти спецфонду) з метою наповнення вітчизняного книжкового ринку, розширення можливостей доступу до виготовлених видань і задоволення потреб споживачів.

Тиражі видавничої продукції передаються на безоплатній основі відповідно до розподілу, затвердженого рішенням Президії НАН України, для задоволення потреб установ НАН України, поповнення фондів публічних і спеціальних бібліотек, для забезпечення дипломатичних представництв України та українських громад за кордоном, культурно-просвітницьких товариств і для задоволення інших загальнодержавних потреб.

Доставку видань до споживачів здійснюють установи-виконавці видання за кошти, передбачені кошторисами витрат на виготовлення тиражу видання, але не більше 5 % від суми договору відповідного року.

Випущена видавнича продукція виходить під грифом «Національна академія наук України» і може брати участь у державних і міжнародних конкурсах і виставках.

ПОЛОЖЕННЯ
про Наукову раду Цільової комплексної програми НАН України
«Трансформація науково-видавничого комплексу НАН України в умовах
війни і повоєнних змін у контексті впровадження європейських ініціатив
відкритої науки» (2026—2030)

Наукова рада Програми:

— визначає технічні вимоги до пропозицій до плану підготовки та випуску видавничої продукції НАН України за бюджетні кошти в межах Програми (далі — План);

— повідомляє установи НАН України про термін і порядок подання пропозицій до Плану та проведення конкурсів проєктів видань (рукописів);

— розглядає та відбирає пропозиції, що надійшли від установ НАН України, за необхідності визначає видавничі ліміти (квоти у обліково-видавничих аркушах) для кожного з відділень НАН України, має право вимагати проведення додаткового рецензування рукописів; укладає проєкт Плану та подає його на розгляд та затвердження Президії НАН України;

— з метою оптимізації процесу і підвищення ефективності виконання завдань Програми за необхідності рекомендує внести зміни до переліку видавничих проєктів, включених до Плану, у тому числі зміни обсягів фінансування та термінів виконання робіт;

— щорічно визначає обсяг фінансування кожного видавничого проєкту з урахуванням виділених бюджетних асигнувань.

Основні засади роботи ради:

— рада збирається на своє засідання не рідше двох разів на рік;

— рішення приймаються простою більшістю голосів присутніх членів ради та оформляються відповідним протоколом;

— за рівної кількості голосів голос голови ради є вирішальним;

— голова ради — керівник відповідної цільової програми може створювати робочі групи з провідних вчених НАН України та сторонніх експертів для проведення експертного відбору запитів на виконання наукових видавничих проєктів у рамках конкурсів, а також для поточного контролю за виконанням завдань цільової програми, підготовки матеріалів та пропозицій для їх розгляду на засіданні наукової ради, вирішення організаційних питань.